

TRIBUNA

REDACTIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 luna .. 2 "

Nr-ii de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Buclucul cu Sârbii.

(*) Se vede că vecinii nostri din Sârbia sunt mențiți să le facă numai buclucuri aliaților lor din Budapesta. Când cu excursia ridicolă condusă de Lengyel Zoltán, a fost bucluc: »aliații« slavi ai coaliției au cerut Bosnia, Lengyel Zoltán a injurat Austria, — bietul Wekerle numai el va fi știind cum a împăcat Curtea din Viena.

Acum e indignată — »nația«, și nu e imposibil ca Wekerle să aibă de furcă chiar în parlament, de cumva nu-i va putea împăca pe tovarășii săi de guvern — între culise.

E vorba adecă de buclucul dela Orșova, unde delegația sârbească, sosită să depună coroană pe sicriul lui Rákóczy, a fost oprită a rosti vre-un cuvânt, după cum nu i-s'a recunoscut rolul delegațional și nici nu s'a admis în programul oficios. Vrând să ceară lămuriri ori să se explice, delegația a pățit-o apoi și mai rău: primul-ministru n'a vrut să stee de vorbă cu Sârbii.

Au intervenit apoi deputații maghiari, cari au benchetuit mai astă-primăvară în Belgrad și Semendria. Dar și acestora Wekerle le-a tăiat vorba scurt, spunându-le că Sârbii n'au observat poruncile prescrise, nu s'au înștiințat pe cale diplomatică, deci nu pot lua parte la sârbare.

Cale diplomatică, — așa ceva nu pricep gospodinii dela Belgrad. Ei nici nu au admis așa ceva, ci au continuat a se plânge că guvernul maghiar li-a făcut într'una greutăți. S'au plâns că dânșii au sosit noaptea la Orșova, nimeni nu i-a așteptat, să-i că-

lăuzească și să-i pună în curent cu lucrurile.

Ca să nu plece acasă de tot cătrăniți, unii și alții dintre deputații Unguri i-au mângăiat, spunându-le că pot fi siguri de întreaga simpatie a obștei maghiare, că toți Ungurii regretă adânc cele întâmplate, — cari nu trebuie să slăbească însă legătura de prietenie între cele două popoare.

Nu știm intrucât se vor fi mângăiat Sârbii. Vedem numai, că în presa maghiară e mare mâhnirea. Mai ales că deputaților Okolicsányi și Csizmazia primul ministru Wekerle le-a răspuns: »Pe Sârbi nouă nu ni-e permis să-i primim!«...

Așa ceva onorabili din partidul Zoltanilor nu înțeleg. Cum? Și acum, după ce Goluchowski a fost trântit, tot »diplomația« din Viena să reguleze afacerile? Până când cu diplomația — nemțească?

Zoltanilor le mai place adecă »maniera națională« a Sârbilor...

Supărarea este cu atât mai mare, cu cât dintre toate popoarele Europei — constată presa maghiară — nici unul nu a ținut să ia parte la bucuria Ungurilor, nici chiar Francezii, cari au fost aliații lui Rákóczy (ori mai bine: cari și-au făcut treaba cu Rákóczy), ci singură nația sârbească și-a arătat cavalerismul, iar Ungurii s'au dovedit atât de mult stăpâniți de Viena, încât nici chiar acestei națiuni cavaleră n'au putut să-i facă primirea meritată. Așa rușine să pățească patrioții: să nu poată face ce vor în țara lor!.. Ce vor zice Sârbii întorcându-se acasă?

Că ce ar fi zis Europa când vre-un de-

legat sârb ar fi cuvântat despre *cavalerism* și *eroism* în fața osămintelor lui Rákóczy, la asta nu se gândesc Zoltanii!

Cauzei generale, credem noi, n'ar strică de altfel, dacă vre-un Zoltan ar aduce chestia în Dietă. S'ar invederă cum înțeleg kossuthiștii să facă politică. Viena ar mai avea și ea o pildă despre tactul și diplomația partidului care vrea nu numai să fie stăpân absolut pe țară, dar să dirigeze și *politica mare* a monarhiei austro-ungare.

Strămtorați rău. *Semioficiosul vienez* »Fremdenblatt« în numărul său din urmă scrie următoarele:

»In mai multe organe de publicitate au apărut variate combinațiuni privitoare la ministrul comun de război Schönaich și pretenziunile militare. Toate aceste combinațiuni se bazează parte pe necunoașterea adevărată a situațiunei, parte pe aducerea în publicitate a unui pasagiu din pactul încheiat între națiunea (ungară) și Coroană, care însă la nici un caz n'are caracter autentic. Se poate însă stabili, că *lămurirea acestei chestiuni nu va întârzia mult* și ministrul de război Schönaich deja Marți (Nu, ci Vineri!) »Tribuna« va sosi la Budapesta ca să se presinte membrilor guvernului ungar. Cu acest prilej între el și între membrii guvernului ungar vor urma negocieri al căror scop va fi pe d'oparte **să se stabilească neîndoios ce fel de îndatoriri au luat asupra-le șefii coaliției în ce privește sporirea contingentului militar**, pe de altă parte cu ce pretenziuni va veni ministrul de războiu în fața guvernului ungar«.

Din comunicatul acesta reiese clar, că guvernul actual a luat asupra-și obligamentul să ridice contingentul militar și e vorba acum numai că ministrul de războiu cât pretinde?

Incurcătura e mare. Presa scrie deja că »nația« a fost — înșelată. De dragul puterii și mai ales

ÎN AMINTIREA LUI ALEXANDRI.

»Intinde cu mândrie aripele-ți ușoare,
»O, sufletul meu vesel, o suflet fericit!...
V. ALEXANDRI.

I.

Gerul care amortise lunca albă din Mircești
Vede sulii lungi de raze și lumină la ferești.
Și ca'n ciuda lui și-a nopții, și a oarelor târzii,
Strălucește înăuntru fața mândrei poezii.

Cu-o zâmbire fermecată scrie visătorul bard,
Pe când lemnele din sobă vesel pălpăiesc și ard...
Nu 'nțelege multe gerul, nici surăsu-i de 'mpărat,
Dar li lasă flori de ghiță, și se duce 'nfiorat.

II.

Abătându-se durerea pe la lunca din Mircești,
Intâlni odată casa cu lumină la ferești,
Unde'n ciuda ei, și-a nopții, și a oarelor târzii,
Strălucia, zâmbind cu farmec, fața mândrei poezii,

Mult a stat, privind la bardul cel atât de fericit,
Și ea, care-i fără milă, ca de milă s'a oprit:
Nu 'nțelese 'nduioșarea-i, dar un gând o îngrozi:
Mângăierea câtor inimi nu s'ar stânge într'o zi?..

Și durerea 'nduioșată, apucând pe altă cale,
Lasă bardului zâmbirea, și 'ncântarea musei sale.

III.

Gerul și durerea cruță, moartea însă nici-odată,
Și izvorul poeziei de supt fruntea 'ncununată, —
Ca izvoarele de apă care răcoresc pământul, —
A secat pe totdeauna, — și-l acopere mormântul.

Supt pământ sunt întunec strălucitele comoare,
Ce-ar fi fost să fie încă mângăieri desfătătoare;
Dar tăcere!.. Peste groapă-i, peste vremuri, peste
[soartă.

Trec în zbor cântări măiestre, care zimbetul său
[poartă.

E aceeași tinereță, mândre aripe ușoare,
Suflet vesel ce 'ncălzește limpezime de izvoare,
Și, când zâmbetul colindă largul țerilor române,
Pare-o stea ce scânteiază și de-apurarea rămâne.
O. Carp.

CUGETĂRI.

Când despre o carte nu se scrie nimic, nici bine, nici rău, putem fi siguri, că este o lucrare ori slabă, ori invidiată.

O poezie rea produce o mișcare de veselie sau de năcaz. Una mediocră te lasă rece. Intre aceste două e de preferat cea dintâi.

Tinărul scriitor mai adese se crede că este, dacă nu un soare, neapărat un luceafăr.

Și, uneori, te-ai mulțumi să fie cel puțin un licurici.

Ai trimis din cartea ta proastă un »exemplar de onoare« unei persoane ilustre, care se grăbește a-ți răspunde cu o scrisoare de măgulire: tu publică, la timp potrivit, și pe aceasta. Cu vremea te poți alege ceva.

Mergem la teatru, ca să ne restabilim puterile obosite ascultând pe ceice și le consumă.

Poți să aperi cu efect pe ori și cine, dacă știi să mințesti artistic.

Advocatul nu este în multe cazuri altce-va, decât omul care răscolește în păcatul și prostia unui criminal, doar va găsi un grăunte de virtute și cumințenie ce n'a putut răsări.

Nu pune temei fericirii tale în mizeria altuia.

Un vorbitor explică în ton grav, că Paștile au să cadă în zi de Duminică și Crăciunul în 25 Decembre. Mulțimea îl socotește plin de învățătură.

de frica drabantilor, în altă ediție, patrioții vor vota cât va cere Schönaich, iar mărita nație va plăti frumușel.

Vorbe aspre. »Népszava« cu prilejul serbărilor pentru Rákóczy, zice că ironie și mizerie mai mare nu poate fi decât faptul, că pe când e adus în țară cu mare alaiu cel care a luptat »pro libertate«, din țară emigrează 150.000 cetățeni în fiecare an. Aceasta mai ales din cauza gospodăriei mizerabile a celor cari se resfață în averile confiscate dela Rákóczy. Se miră numitul ziar, că Rákóczy nu s'a sculat din cosciug când la frontieră protocolul de primire a osămintelor l'a făcut — Polónyi, pe care-l numește »bordélyfiskális« și-l injură pentru că a avut nerușinarea să se apropie de cosciugul sfânt al Ilonei Zrinyi.

De altfel și în »Pesti Napló« dela 28 Octombrie profesorul clujan Apáthy scrie un foileton în care batjocorește crud generația actuală de politicieni maghiari, numindu-o ticăloasă și nedeamnă... Zice că n'a fost o generație mai puțin deamnă de-o așa serbare mare.

Spre crasă! Ziarele ungurești de azi scriu articole intitulate: În pragul crizei, Apponyi împotriva sporirii contingentului de recruți, Neînțelegeri în guvern, Polónyi își uită — principiile, Guvernul demisionează...

Doamne dă!

Alt scandal. S'a descoperit anume, că marea cunună de argint pe care orașele Ungariei au depus-o pe cosciugul lui Rákóczy, a fost făcută în Viena, la firma »E. Friedmann, Silberfabrikant«, deși fusese comandată la argintarul maghiar (?) Seligmann I. din Budapesta.

Noi credem, că nu trebuie să se supere Ungurii. Friedmann din Viena ori Seligmann din Budapesta tot — Ovreu!

La Maiestatea Sa! »Függetlenség« dela 31 c. scrie că văzând șicanele ce i-se fac la comitat, Paris Gábor s'a adresat cu rugare la M. Sa, arătând că e prigunit pentru că a slujit sub Fejérváry. M. Sa a poruncit a i-se da pensia cuvenită.

Vorba zice: »Nu-i prost cine mănâncă șapte pâni, ci acela care i-le dă«.

Prost n'o fi; dar e, cel puțin, purcel.

Numele unor oameni n'ar trebui rostite nicio dată, fără a le însoți de vorbele: »să fie cu iertare«.

Un publicist, când nu poate scrie adevărul și poate acoperi păcătoșia, a ridicat un steag pentru ideea practică a buzunarului.

Onoarea la unii nu-i altce-va, decât vanitate.

O fată rămasă bătrână se alege cu un câțel sau cu o pisică. Și de comun o nimerește mai bine, decât altele cu un bărbat.

Vrei să nu porți coarne? Nu permite soției tale prietenie cu nevasta unuia, care le poartă deja.

Dacă despre artistele cele mari lumea nu prea întreabă, ce conduită au, — cu atât mai ales trebuie să întrebăm despre femeea, care nu-i artistă în nimic.

»Basarabia« confiscată. Numărul de Duneacă al ziarului »Basarabia« ne aduce știrea, că numărul de Mercuri al său a fost confiscat de poliție.

Tot pactul.

Budapesta, 30 Octombrie

Pactul începe a deveni tot mai mult o fantomă, o sperietoare pentru viața guvernului. Lumea nu-l cunoaște, s'au răspândit atâtea faime despre el, nimic cert nu se știe și tocmai pentru aceasta lumea nu înceată de a vorbi, de a scrie, de a face combinații pe baza lui. Un lucru pare a fi cert: el cuprinde lucruri puțin plăcute guvernului. Dacă el ar fi fost ireproșabil, dacă guvernul nu ar avea nimic de temut din partea lui, fără îndoială, el ar fi fost făcut cunoscut până acuma prin una din multele mijloace de publicitate de cari dispune ori-ce guvern. El s'ar fi grăbit să previe, să preîntâmpine ori-ce combinații, ori-ce senzație și toate noile neplăceri ce i-se fac din partea nemulțămiiților.

Dar el a tăcut. A tăcut o tăcere vorbitoare despre toată încurcătura ce-l bântue. El pare a fi înțeles că nu va putea zăbovi prea mult publicarea pactului. I-se vor adresa întrebări în parlament și el va trebui să răspundă. Acuma el pare a pregăti publicarea pactului. »Neue Freie Presse«, informat de un deputat ce stă aproape de guvern, spune, că el conține într'adevăr un punct după care în caz de nevoie, se va da încunoștiințarea recruților noi de cari este trebuință. Oare aceasta-i o pregătire pentru opinia publică pentru a o feri de o surprisă și decepție prea mare?

Un alt fapt, ce pare a adevări același lucru, angajamentul luat de guvern pentru sporirea recruților. Un ziar cu veleități de opoziție afirmă, că guvernul va încerca să treacă prin cameră proiectul pentru sporirea recruților. Ministrii fac de pe acuma încercări de a îndupleca, de a convinge pe deputați și pe partide. Astfel ministrul Polónyi s'ar fi folosit de ocazia ce ar fi avut-o la Orșova spre a-i traduce. Capacitățile lui au rămas aproape fără rezultat. Toți au respins cu indignare. Frumoase perspective.

Schönaich și Aehrenthal în Budapesta.

Ministrul Aehrenthal a sosit azi la Budapesta. El a făcut mai multe vizite ministrilor. Vizita lui la ministrul-președinte Wekerle a fost lungă de două ceasuri și jumătate. Wekerle a declarat unui ziarist, că în convorbirea avută cu ministrul de externe, s'au atins toate problemele principale ale politicii. S'a constatat un acord perfect de vederi între cei doi miniștri.

Ministrul de război Schönaich va sosi Vineri aici. În întâlnirea ce o va avea cu guvernul unguresc se va hotărî și asupra mării contingentului militar care formează chestiunea cea mai însemnată a chestiilor zilei.

Deputații despre mărirea contingentului militar.

Ziarul »Zeit« din Viena a întrebat pe mai mulți deputați unguri despre părerea ce o au asupra acestei chestiuni. Este caracteristic că toți deputații de toate nuanțele sunt de acord, că mărirea contingentului militar nu se poate da de cât în schimbul comădei ungurești. Și de oarece concesiunea aceasta pare imposibilă, toți s'au declarat în contra ei. Corespondentul lui »Zeit« a întrebat și pe deputatul slovac Milan Hodza asupra acestei chestiuni. Iată răspunsul dănsului.

»Atât eu, cât și — cred — toți deputații naționali, vom lua atitudinea de opoziție cea mai hotărâtă față de proiectul acesta. Noi deputații naționali formăm un mare grupul în parlament și

totuși suntem totdeauna trecuți cu vederea când se agită de chestiunile cele mai însemnate. Dacă proiectul de care se vorbește, se va pune, noi vom lupta din răspuțeri împotriva lui. Situația economică a țării și sistemul nostru impozite nu mai suferă alte sarcini. Nu cred în putința unei obstrucțiuni, naționalității, de sine nu vor face obstrucțiuni. Este însă o chestiune de conștiință pentru noi, de a lupta împotriva unui astfel de proiect.«

Două interpelări

Deputații kossuthiști vor adresa guvernului două interpelări, menite să mărească situația guvernului: una pentru opreliștea ofițerilor de honveze de a lua parte la serbarea lui Rákóczy iar a doua pentru jignirea ce a suferit deputația sârbească venită să încunune sicriul lui Rákóczy.

Libertatea întrunirii și asociațiunea

De dr. U. T. Mihaiu.

VI.

Lucrurile cari au scopul să folosească societății primesc viața adevărată dela oamenii imediați din jurul lor. Intocmiri practice trebuie să stea în lumea scopului lor real, nu mai țaranul le poate da vitalitatea lor ternă. Nu bănci la orașe, ci la sate, nu societăți urbane, ci rurale, nu așezăminte cetățenești, ci instituțiuni țărănești și nume țărănești. Politica trebuie să se învârtă puțin prin orașe și parlament, ea trebuie să lucreze la sate, în localitatea și în mediul țărănimii. Țărănimea e forța noastră tuturora. Dela ea avem toată puterea noastră titlurile noastre de a fi, dreptul de viață totul.

Fără masa asta impozantă noi toți suntem indivizi slabi, nuiele șubrede care se frânge una după alta. Soartea poporului e soartea noastră.

E absolut fals a crede, că instituțiunile orășenești ajută țărănimii. Aceasta e o iluzie, o imaginație, o păcăleală. Băncile urbane — care nici nu dau credit agricol — numai credit comercial — au devenit locuri de căpătuire a domnilor după cum a zămisit însuși un țaran bănățean, ele au înămoit țărănimea românească în o masă grea de datorii, din care numai cu mare străduție se va smulge.

Asemenea ne par toate celelalte așezăminte urbane, ibride, simulace, care nu aduc un folos real populației sătești. Noi ne atașăm cu convingere deplină la principiul »Băncilor Poporale« a căror congres strălucit ținut în acest an la București, a fost apoteosă adevăratului tip de asociațiune, a asociațiunei la sat, pur sătească, pur țărănească, pur democrată. Și la acest congres s'a repetat din nou, că baza îmbunătățirii soartei țaranului nu zace la oraș, ci la sat, ea zace numai în țaran însuși. Arma de luptă trebuie perfecționată în mâna țaranului. Dacă nu va pune în mișcare energia sa proprie, dacă nu se va trezi din amorțelala seculară și nu va lucra cu mai multă iscusință pământul, nu va fi mai econom cu munca și cu capitalul, mai mercantil cu produsele sale, atunci nu va da nici odată înaintea. Soartea țaranului zace în mâna lui proprie.

Forma prin care țaranul va putea eși ma

curând și mai sigur din impasul și mizeria în care se află, e asociațiunea economică mutuală. Secolul în care trăim, e secolul mutualității. Genialul Waldeck-Rousseau zice: »Caracteristica și dominantă secolului nostru e aceea, că el a fost un secol uman. În domeniul științei el a realizat descoperiri uimitoare: vaporul, electricitatea, suprimarea distanțelor, de aceea s'a propus a-l numi, secolul inginerilor.

Ei bine, eu cred, că convine mai bine a-l numi după cum trebuie, *secolul mutualității*.

E timpul ca să recunoaștem și noi adevărul acesta și să ne interesăm mai mult de destinele clasei noastre de jos, căci până acum a fost clasa asta desconsiderată și vitregă. Escitarea simțului de asociațiune e sarcina cea mai însemnată care se impune tuturor în clasa de sus. Numai societatea mutuală la sate va putea să facă pe țaran liber, să-l emancipeze de miile de dependențe economice, de cămătări, de speculanți, de paraziți. Numai societatea va putea să-i ușoreze și să-i eftimească creditul și ipotecile, să-i asigure incasarea venitului întreg al muncii lui și al gospodăriei lui. Numai asociațiunea va putea trece pe țaran din starea lui adolescentă gospodară la maturitatea economică, la o cultură mai elevată și la o morală mai firmă. Repetăm încă o dată: fundamentul la toate, e economia — în cazul de față tovarășia — pe ea se ridică cultura, moravurile, școala, dreptul, religia. Fundamentul acesta se poate cementa numai pe calea asociațiunilor economice, după metodă socialistă.

Fără metoda socialistă aplicată, țărănimea românească va fi nevoită să aplice programul socialist. Fără asociațiuni, țaranul nu va fi în stare să se menție la rangul unei prosperități durabile și progresive, creditul scump, munca exploatată, produsele vândute fără calcul comercial, vor slăbi starea țărănimei la temelie, datoriile și greutățile vor crește mereu și vor aservi tot mai mult pe țaran, mizeria care e azi încă accidentală și sporadică, va deveni cronică, ereditară, permanentă, și atunci va fi țărănimea românească, numai după nume țărănime, de fapt va fi un proletariat agrar, o clasă rurală socialistă. Trebuie să știm, că socialiștii nu sunt altceva decât descendenții unor țărani proletarizați și caliciți. Mulțimea de țărani români ce emigrează în America, sunt socialiști, lupta economică i-a desrădăcinat din constituția agrară, ei sunt numai după nume și tradițiune țărani, după însușirea lor economică și socială ei sunt un aliment proaspăt al socializmului crescător.

E o datorință imperioasă a clasei dirigente ca să se intereseze de asociațiunile la sate, căci numai ele pot da țărănimei fortificația economică și socială. Misiunea păturei noastre conducătoare e inițiativa asociațiunilor, delăturarea primelor obstacole, munca începutului. Restul e treaba țărănimei, care e numai la început greoaie și neîndemnată, dar pusă odată în vâgașe, dăbace, iscusită și insistentă. Lozinca noastră să fie tovarășia satească. Cu drept afirmă Durkheir, că *orice națiune e condamnată a peri în timp scurt, unde spiritul de asociațiune e în stângere*.

Să facem din propagare și întemeierea tovarășiiilor o datorință sacră, o idee obștească, un cult generos, căci dela ea depinde mântuirea și propășirea neamului nostru.

INAUGURAREA STATUEI LUI ALEXANDRI

Iași, 28 Oct.

Înainte de desvălirea statuei, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei oficiază serviciul religios. În sunetul imnului național și al clopotelor dela biserică, statuia e desvălită.

Corul metropolitan întonează *Cântecul gîntei latine*, în timp ce persoanele oficiale semnaleză următorul

Act comemorativ.

În anul mântuirii 1906 luna Octomvrie în 15, în al 41 an curgător de fericită domnie a M. S. Carol I Regele României și a soției Sale M. S. Regina Elisaveta; Prințipele moștenitor A. S. Regală Ferdinand și soția Sa Prințepesa Maria cu Augustii fii Prințipi Carol, Elisaveta, Maria, Nicolae.

Primat al României D. D. Iosif Gheorghian, iar Mitropolit al Moldovei și Sucevei D. D. Partenie Clinceni.

Miniștri ai regatului fiind; domnii G. Gr. Cantacuzino, general G. Manu, general Iacob Lahovari, Ion Lahovari, I. Grădișteanu, C. A. Greceanu, M. Vlădescu și Take Ionescu.

S'a ridicat aci în Iași statuia nemuritorului poet

VASILE ALEXANDRI.

Născut în orașul Bacău în anul 1821 Iulie în 21, mort în 1890 August în 22 la Mircești.

Incepătura și urgisătura acestei statui se datorește consiliului comunal din Iași în anul 1880 August 27, după propunerea primarului de atunci Vasile Pogor, când s'a întemeiat în Iași după comitele sub președinția I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, unul pentru strângerea prin subscripție publică a fondului, altul alcătuit numai din doamne și anume: Maria A. Catargi, Casandra C. Donici, Natalia general Radovici, Eugenia E. Mavrocordat, Smaranda A. Baranga, Aglae Râșcanu, Maria G. Irimescu.

Fost-a dat ca patrioticul gând al urzitorilor să fie încununat cu izbândă după 15 ani de nepregătită muncă a comitetului ce și-a luat frumoasa însărcinare, a primarilor cari au fost în acest timp în fruntea comunei și cu stăruința doamnelor din comitet, care prin osârdia și stăruința lor au mărît cu mult subscrierile oficiale ale județelor și comunelor din întreaga țară.

Tot ce era suflare românească s'a grăbit să ajute cu obolul său la proslăvirea celui ce a reînviat versul poporului în poezia cultă, celui întâiu culegător al plămuirilor poetice poporane, scrutătorului plin de bun simț în înjgheburile limbei literare, autorului Doinelor și Lăcrămioarelor și neasemuitelor Pastelur, Regelui poesiei; celui ce a cântat Deșteptarea României, Hora Unirei, Ostașii noștri, Cînta latină; celui ce a organizat Teatrul românesc, scriitorul care prin neîntrecutele sale opere a întemeiat scena română; Autorului lui Despot Vodă și Fântâna Blanduziei; Neasemuitului patriot care a redactat în 1848 Dorințele Partidei naționale, care a luptat pentru unire și a fost sfetnicul lui Vodă Cuza; Bardului reînvierei vitejiei strămoșești, Cântărețului Peleșului și Dascălul în România al Carmen Sylvei.

Ostenitorii întru îndeplinirea acestei mărețe fapte, fost-a comitetul alcătuit din dnii: V. Pogor, D. G. Rosetti, Iancu Prăjescu, Gr. Cogașniceanu, locot-colonel Langa, N. Culișanu, A. D. Xenopol, P. Râșcanu, comand. corpului 4 de armată, L. Iarca primarul Iașului, Gh. Lascar, prefectul județului Iași C. Ivașcu și N. Cananău, prefectul poliției Iași, sub președinția I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni; maestrul turnător ai statuei V. Hegel, sculptor și inginer supravegheor al lucrării Anton Sc. Savul.

Pe soclu, împrejurul statuei, sunt depuse o mulțime de coroane, din partea primăriei Iași, a școlii fiilor de militari, a gimnaziului Alexandru cel bun, Teatrul Național, Liceul Național, Școala artelor frumoase, Ministrul de culte, societatea »Furnica«, etc.

Seria discursurilor o deschide dl Xenopol, în numele comitetului pentru ridicarea statuei.

Oratorul spune, că în Alexandri se intrupează epoca cea mai însemnată, aceea a regenerării noastre naționale, și vorbește pe larg despre feluritele manifestări ale geniului marelui poet, activitatea sa politică și literară.

Dl Gh. Lascar, primarul Iașilor, ia în primire monumentul și mulțumește membrilor comitetului organizator și aduce elogiul dlui Hegel, autorul monumentului.

Dl M. Vlădescu, ministrul instrucției, rostește câteva cuvinte în numele guvernului.

Dl N. Iorga, vorbește în numele universității din București, spunând, că Alexandri a fost un om de muncă.

Discursul dlui Ioan Kalinderu.

*Inalt Prea Sfinte,
Onorată adunare,*

În toate timpurile s'a socotit, că o națiune se onorează, când aduce prinos de recunoștință aleșilor sei.

Această admirațiune către cei care, depășind măsura comună omenească au lăsat o moștenire de glorie și au înavușit patrimoniul de amintiri, cari este comoara scumpă a neamului, se manifestează în mai multe feluri. Îndeosebi sculptura a fost privită totdeauna printre cele mai înalte arte, pentru că ea are menirea să înfățișeze în falnice momente, pe piețele publice, chipul iubit al celor slăviți.

Înălțând dar această statuie lui Vasile Alexandri, nu ne împlinim decât o mică parte din datoria către dânsul, acum aproape încheierea unui veac dela nașterea sa.

În adevăr, nu ne mai despart decât 15 ani de centenarul zilei, care a dat României, pe cel mai drag poet al său »pe acel rege al poeziei, vecinic tânăr și fericit, pe veselul Alexandri,« cum a zis atât de bine Eminescu, amicul și nobilul său rival.

Îndeosebi, Academia Română, în numele căreia am cinstea să vorbesc și din care neuitatul Alexandri a făcut parte încă din an. 1867, se simte mândră că a luat acum câțiva inițiativa ridicării unui monument în capitală aceluia care a ilustrat-o vreme îndelungată. Urmele ce a lăsat în sinul ei, prin împotrivirea sa energetică la tendințele cari îndrumau dezoltarea limbei pe o cale greșită, prin poeziile și lucrările cetite în ședințe publice, cum și sentimentele sale adevărat colegiale, vor rămâne în veci neșterse.

În acest an, când serbăm roadele ce a dat în toate domeniile vieții, o fericită domnie de 40 de ani, inaugurarea monumentului ce s'a dezvoltat înaintea noastră, ne amintesc, că și bardul de la Mircești a fost 40 și mai bine de ani podoaba literaturii și fala țării noastre.

Adunând nestimatele poezii populare, Alexandri a scos la lumină adevăratele scrisuri de nobilime ale țaranului român care, cu toată viața lui atât timp năcăjită își apăsă, a păstrat în inimă o tainică parte, în care au înflorit cele mai jingășe cântece.

A preamărit cu o caldă iubire de neam gloriile străbunilor noștri, dela santinela română până la vitejii Domni ai țării.

Și tot el a avut rara fericire să cânte în versuri pe voinicii din Vaslui, pe toți ostașii care sub conducerea M. Sale Regelui, au reînviat faima din trecut. În însuflețirea sa pentru bravura flăcăilor țării, vulturi și șoimi de munte, el n'a uitat femeile române, care la îndemnul »Doamnei încoronată de a Binelui splendoare«,

«Spălând al luptei sânge cu mâni aristocrate,
«Au luminat poporul prin legea Providenții,
«Că nu există ranguri în fața suferinții.

A lucrat la redeșteptarea țării și la înființarea României noi, nu numai cântând mântuitoarea Unire, cu splendide versuri ca acestea :

«Hai la Milcov cu grăbire
«Să'l secăm dintr'o sorbire,
«Și să treacă drumul mare
«P'ale noastre vechi hotare».

ci și ca bărbat de stat, ca diplomat câștigând țării în străinătate simpatii neprețuite, ca aceea a lui

Napoleon al treilea. In acest scop el s'a slujit de toate armele de convingere, pentru a înlătura din cale piedicile ce se puneau înălțării noastre.

A contribuit la îndreptarea multor rele din viața noastră socială prin scrieri, ca cele teatrale și indeosebi la desrobirea Țiganilor, dând cel dintâi exemplu.

Patriot cald și luminat, nu se putea să nu fie și dinastic și să nu aibe din sentiment ca și din rațiune, un adevărat cult pentru Familia Regală, care la rândul ei îl privea și îl primea ca pe un amic prețios. Firea poetică și entuziastă a M. Sale Reginei, care a ilustrat numele de Carmen Sylva, îl atrăgea așa încât o adevărată prietenie artistică, s'a stabilit între aceste două spirite înalte. De aceea printre număroasele cununi închinat pe pietate pe sicriul marelui și blândului răposat, era și una pe care sta scris: »Carmen Sylva, iubitelui poet«.

M. S. Regina a tradus în limba germană mai multe din poeziile bardului, unele încă nepublicate, iar Alexandri, în semn de recunoștință, le-a oferit în 1883, toate acele versuri scrise de mână lui într'un album, cu dedicațiunea:

«Ca tămăia la altaruri, ca dorințele la stele,
Lângă Tronul Carmen Sylvei mergeți, versurile mele!
In cupa Ei de aur, Ea bea numai lumină
Și pentru a Sale buze în veci e cupa plină!»

Sunt multe scrisori ale lui către soția sa și către prieteni, din care se vede cum era rugat să vie în Casa Domnească și să rămână acolo cât mai mult.

In acea vreme a alcătuit el frumoasa inscripție, care împodobește minunatul castel ridicat de Rege în creierii Carpaților:

«Eu Carol și al meu popor
Făcut'am într'un gând și dor
In timp de lupte al meu Regat
In timp de pace al meu Palat!»

Iată câte-va extrase scurte din scrisorile lui publicate, care arată felul relațiilor sale cu Soveranii nostri:

La 25 Iulie 1880, scrie soției sale: »Doamna și Vodă pleacă Marți din Sinaia. Nu vor să mă lase a mă porni înainte. Voi pleca dar Mercuria viitoare«.

Tot dânzei, la 3 Mai 1882:

»Regina mi-a trimis răspuns să nu plec de aici până a nu mă vede«.

In August 1886: »Am venit eri la Sinaia, și am fost primit cu mare bucurie de Maiestatele Lor. Amândoi m'au întrebat de mata și le-am răspuns, că dorul Margaretei te-a silit a merge îndată la Mircești«.

Dela Curtea-de-Agreș scria la 12 Oct. 1886:
»Am sosit aci eri cu Regele și Regina și ne

»întorcem mâne la Sinaia. Sfințirea bisericei a fost favorizată de un timp minunat. Mii de oameni în costume naționale încunjurau biserica. După servirea sfințirii și a liturghiei, Regele a pronunțat în gura mare, un minunat discurs plin de idei și simțiri înalte. Apoi după răspunsul lui Mitiță a venit rândul meu. Din capătul scării adresându-mă la poporul adunat, am citit cu glas tare oda ce cunoști. Ea a produs mare impresie, mai cu samă versurile următoare:«

«Un singur om de viață tare,
Cuprinde mii de oameni tari,
Precam o ghindă 'n coajă-i are,
Un verde codru de stejari!»

»Tot poporul le-a înțeles și a strigat ura!«
Plecând din Curtea-de-Agreș, scrie la 14 Oct. dela Castelul Peleş:

»După datorință Regelui, am compus legenda sfințirii bisericei dela »Argeș«, care se leagă cu aceia a meșterului Manole. Toți spun, că am reușit foarte bine. Acum îmi rămâne de a piecă dela Sinaia, însă nu vrea Regele să mă lase a părăsi Castelul.

In corespondența sa, mai ales în anii din urmă, sunt o mulțime de părți de felul celor ce citii.

In amintirea ce poartă veșnic falnicului poet, care le-a înveselit de atâtea ori inimele, căci a petrecut multe veri în castelul Peleş, MM. LL. Regele și Regina au binevoit prea grațios a mă însărcina să depun coroana cu inscripția făcută de însăși Suverana:

«Tout de même nous irons bras dessus bras dessus,
à la Postérité!»

care sunt cuvintele ce-i zicea adesea poetul, și:

»Trăi-vei stea iubită în luminoasă veșnicie«.
»Carmen Sylva, Elisabeta«.

Mai fericit de cât cei mai mulți poeți, onorurile lumești nu i-au lipsit. Alexandri nu le cerea, ci le primea cu liniștea omului care știe, că și el poate să zică, ca acel Orațiu pe care l'a cantat: Exigite monumentum, aere perennius«.

Ne bucurăm, înalt Prea Sfințe și on. adunare, de înălțarea acestui monument! Dar Alexandri mai are unul, mai glorios și mai veșnic, săpat de el însuși în inima tineretului, a soldatului, a țaranului, a tuturor Românilor.

Soția și familia să fie mândre de aceste sentimente de recunoștință, care sunt cea mai scumpă și mai neperitoare moștenire.

Printre plăcerile vieții mele socotesc relațiunile mai intime și simpatia ce mi arată Alexandri, începând din 1882. Precum îmi destăinuise de atâtea ori bucurii și proiecte, îmi exprimă chiar în Februarie 1890 la Paris, unde reprezintă țara și unde era reținut în pat, îngrijirea de viață și re-

grete pentru piedicile ce întâmpină în cale.

Nu era el omul care să se ferească de muncă, căci atât ca ministru plenipotențiar, cât și ca simplu cetățean, a stat neclintit în slujba țării, ca fapta și cu condeiu. El a adăogat la drepturile ce are Românilor de a fi respectat, și a dat un nou farmec, o nouă vioiciune limbii românești al căror apărător zelos a fost.

»Cred dar, că nu pot sfârși mai bine, de că exprimând aceia ce simțim cu toții, adecă că operele lui vor rămânea vii, cât timp va exista un popor și o limbă românească!«

In numele Universității din Iași vorbește bătrânul poet Naum, care a rostit o admirabilă cuvântare; apoi dl N. Gane, fost ministru și primar al Iașilor, și unul din distinșii literați a țării a rostit un frumos elogiu al lui Alexandri:

»Câtă vreme se va juca o horă și va răsuna o doină în codru, a sfârșit dl Gane, numele lui Alexandri va fi mereu sărbătorit«.

Au mai rostit cuvântări dnii:

Noțtara, în numele Teatrului Național din București, dl Anestiu, în numele celui din Craiova, general Leon, în numele veteranilor, Haralamb Lecca, delegatul societății dramatice din Iași, dl M. Corodeanu, din partea presei ieșene, G. Buțureanu, în numele corpului didactic, etc.

După terminarea cuvântărilor, școlile, societățile și tot publicul imenz a defilat pe dinaintea statuei.

Monumentul era înălțător.

Numeroase scrisori și telegrame au fost trimise comitetului de organizare din toate țările locuite de Români.

Seara s'a dat la Teatrul Național o mare reprezentare de gală, în care au jucat reprezentanții artiștilor din București, Craiova și Iași. S'au prezentat numai opere de ale lui Alexandri.

Sala teatrului, împodobită și luminată feeric, era plină de lume.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 31 Octomvrie 1906.

— Nu-i bucurie fără supărare. In marea bucurie a serbărilor date cu prilejul aducerii în patrie a osămintelor lui Rákóczy, se știe, s'a amestecat și o durere: miliția n'a fost lăsată să participe, ci atât ministrul de honvezi Jekelfalussy (care tocmai acum a fost avansat la gradul de generalisim), cât și comandantul garnizoanei din

Mitropolitul Sava II. Brancovici.

Studiu istoric de Vasile Mangra, arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea-mare. Arad, 1906, tiparul tipografiei diecezane gr.-or. române. Prețul 2 cor.

Cu o carte de mare valoare s'a îmbogățit literatura noastră. E din domeniul istoriei bisericești. In ea se vorbește despre originea, viața și activitatea apoi judecarea și moartea marelui mitropolit din trecut al bisericei gr.-ort. române, Sava II. Brancovici, mitropolitul martir, care ar fi meritat de mult să fie trecut între sfinți, iar nu să fie atacat, insultat și batjocurit, cum s'a făcut din o anumită parte, cu vădită tendențiozitate.

Cartea e scrisă de Preacuvioșia Sa, arhimandritul Vasile Mangra, vicar episcopesc în Oradea-mare, și e scrisă cu temeinicia reclamată de importanța și mărimea persoanei despre care e vorba, cu o obiectivitate rară, și într'un ton calm și cumpătat, așa cum se cuvine să fie scrise cărțile de știință.

Autorul stabilește în cartea aceasta în mod neîndoios adevărul cu privire la originea și la activitatea marelui mitropolit, îi precizează caracterul personal, îi zugrăvește figura istorică și ni-l prezintă așa cum a fost: model de Români, de ortodox și de preot moral.

Se știe, că domnul canonic dr. Bunea din Blaj tocmai aceste însușiri i le-a fost denegat marelui mitropolit, romanitatea, ortodoxia și moralitatea; dar în cartea nouă a d-lui arhimandrit Mangra vin resturnate toate sofistăriile, vin nimicite toate argumentele închipuite ori combinate ale părintelui canonic Bunea, și Mitropolitul Sava II. Brancovici vine prezentat publicului iubitor de adevăr și dreptate așa cum a fost: martirul neamului românesc, martir al legii ortodoxe române.

Vom schița pe scurt cuprinsul cărții.

In introducerea ce o face, autorul stabilește întâi adevărul cu privire la existența vechei mitropolii ortodoxe române, contestată de domnia lorga și dr. Bunea susținând, că Ioanichie a fost mitropolitul bisericei ortodoxe române din Transilvania, iar nici decum Sărbilor, cari pe atunci (anul 1479) nici episcopi nu aveau, cu atât mai puțin mitropolit în Belgradul Sârbiei. Rectifică apoi părerea greșită a dlui Bunea cu privire la mănăstirea din Peri a voveozilor Balița și Dragoș, mănăstire care nu pentru aceea a fost închinată Patriarhului din Constantinopol, pentru că în Transilvania n'ar fi fost pe atunci episcopi, ci pentru că așa au voit ei, să fie mănăstire »închinată«. Rătăcirea dlui Bunea vine de acolo, că nu e în clar cu caracterul și însemnătatea mănăstirilor așa numite »stavropighi« și »închinate«, cari în biserica ortodoxă formează așa zicând stat în stat.

Mitropolie au avut deci Românii în înainte de Mihai-Viteazul, iar nu numai de aci încoace, cum afirmă domnul lorga.

Asta e părerea autorului, în consonanță și cu vederile noastre, pe cari ni-le bazăm acum și pe un nou argument, neîntrebuințat încă, și anume pe faptul, că imediat după omorirea lui Mihai-Viteazul, staturile și ordurile țării, dieta Ardealului, prin lege a șters și a casat tot ce a întemeiat principele român în scurta sa domnie, ca mai mare peste Ardeal. Prin urmare, dacă mitropolia gr.-ort. română eră numai dela Mihai-Viteazul încoace, venia casată și ea. Dar fiindcă nu a fost casată, e semn, că nu a fost dela Mihai-Viteazul, ci de mai înainte.

Dar să revenim asupra cărții.

Autorul restabilește apoi adevărul și cu privire la persoana fratelui mitropolitului Sava, a lui George Brancovici, biograful mitropolitului, și dovedește, că n'a fost »aventurier politic« cum îl numește dl Bunea, ci bărbat luminat, diplomat de frunte, iar scrierile sale nu sunt »minciuni«, ci înșirare de întâmplări de pe vremile sale, exacte și vrednice de credință, cari pot fi folosite ca izvoare bune istorice.

Despre Sava II. Brancovici, mitropolitul-martir, — adevărata temă aleasă din partea autorului pentru a fi tratată, au fost scriși apoi capitlii următori:

1. Geneologia mitropolitului Sava Brancovici, în care se arată, că familia mitropolitului Brancovici a fost o ramură a familiei Brancovenilor din Țara-Românească, iar trunchiul a fost familia despoților sârbești Brancovici. Ramurile au fost însă romanizate cu desăvârșire.

2. Brancoviceștii și episcopia Ienopolei, în care se vorbește pe larg despre episcopia din Ienopolea și titularii ei.

3. Sava Brancovici, alegerea, hirotonirea și confirmarea lui de mitropolit. In capitulul acesta se vorbește de nou despre romanitatea mitropolitului Sava, spunându-ne autorul următoarele:

»Silințele ce își dau unii, mai ales dr. Bunea, pentru a dovedi »sărbismul« mitropolitului Sava Brancovici, sunt zadarnice și fără nici un rost. Soborul bisericii Românilor din Transilvania de sigur nu l-ar fi ales de mitropolit dacă era Sărb și nu Român. Activitatea lui de 24 ani, încoronată cu martiriul său, este proba cea mai evidentă și nerăsturnabilă a romanității sale, și a dragostii cu care a servit biserica ortodoxă română. Dar apoi când singur mărturisește că e Român, își

Seghedin, au dat poruncă, oprind ca miliția să prăznuiască împreună cu «nația».

Acum, că a trecut zgomotul serbărilor, presa maghiară tot mai mult scoate în relief cât de puțin «nația» e stăpână pe sentimentele sale.

— **Dela societatea »Petru Maior«.** Ni-se scrie din Budapesta, că viața la societatea studenților noștri pare a căpăta un avânt deosebit în anul acesta școlar.

Se prevede, că activitatea societății anul acesta va fi poate, mai bogată și mai mănoasă decât ori când. Ședințele literare, ca nealtdată, au început încă în cea dintâi săptămână după constituirea noului comitet. Până acuma s'au ținut două ședințe literare cu următoarele puncte: »Chemarea tinerimii« conferință (pentru a evita aparența reclamei, evităm amintirea tuturor numelor), »Povestiri« de M. Sadoveanu, o scurtă dare de seamă (cetinându-se și una din bucățile volumului), o admirabilă recitație a părții din urmă a satirei III. de M. Eminescu și mai multe bucăți executate de orchestra societății. În ședința a doua o conferință rostită cu graiul viu asupra lui Vasile Alexandri (cu cetiri), o conferință asupra lui Dem. Anghel (cu cetiri), o dare de seamă asupra cărții lui Moruzi, »Rușii și Români«, o declamație a »Ucișagului fără voce« de Alexandrescu și recitația poeziei »Clăcașii« de Goga.

Un student a ridicat ideea nimerită de a se lărgi câmpul de activitate a societății prin comunicări făcute de studenți asupra părților locuite de ei. Ideea a găsit aprobarea tuturor.

Duminea viitoare (4 Noembrie) se va ține o ședință festivă în onoarea dlui Alexandru Mocsonyi, în care se va desvâli bustul d-sale lucrat de regretatul artist Alexandru Liuba.

Programul va cuprinde un cuvânt de deschidere asupra biografiei dlui Alexandru Mocsonyi, o conferință despre activitatea filozofică și literară a domniei Sale, recitări și bucăți executate de corul și orchestra societății.

— **Un stipendist slab.** În nrul 193 a ziarului »Tribuna« sub titlul »Un stipendist ilustrat al fundației Gozdsu« se descrie purtarea neromânească a unui stipendist al numitei fundații, a tinărului student în drept la universitatea din Cluj — Ioan Faur.

Acel tinăr, dacă-mi aduc bine aminte de referadă, este nepotul fostului vice-comite pe când Gozdsu era comite suprem al comitatului Caraș — Ioan Faur, mai târziu însuși comite-suprem în Caraș-Severin, apoi jude de Curie reg. care după mamă derivă din familia Poynar de Királydarocș fiind soră cu mama lui Gozdsu.

Familia Poynar se bucură de o excepțională conziderație în testamentul lui Gozdsu, având

membrii acelei familii a fi preferiți coeteris paribus, iar unul din ei totdeauna are să fie membru în reprezentanța fundației.

Acesta a fost motivul din care tinărul din chestiune a obținut un stipendiu de alui Gozdsu, deși mama lui străină fiind de naționalitatea și religia tatălui său, verosimil nu va fi avut creștere românească.

Asta însă nu-l dispenzează pe dânsul de datorița de a se nizi să devină *român și ortodox bun*, conform intențiilor fericitului fondator Emanuel Gozdsu.

Denique »nu este pădure fără uscături«.

Un membru al reprezentanței »Fundației lui Gozdsu«.

— **Sfințire de biserică.** În frunța comună Siclău — după cum suntem informați — în ziua de stul Dimitrie se va îndeplini actul sfințirii bisericii, renovată și pictată foarte frumos. Actul sfințirii — precum și im — îl va săvârși P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, cu mare asistență.

— **Cum ne stimează ei?** Cazul revoltător, ce-l publicăm mai la vale poate să servească în mod neîndoios pildă de dragoste, ce o au față de noi în general Maghiarii. Și ar fi corect și folositor, ca acei Români, cari sunt obicinuiți a fi slugarnici și a se îmbulzi la manifestațiile ungu-rești, unde nu sunt poftiți, și nici n'au ce căuta, să tragă bunele învățături și consecințe.

Luni s'a făcut înmormântarea soției preotului ortodox din Ciaba. Când convoiul, ce mergea spre cimitir, a ajuns la jumătate de drum, venea în față în căruță capelanul reformat, Saskó, și în loc să-și ridice pălăria, și-a întors privirea în altă parte, a făcut semn birjarului să dea bici cailor și să plece pe alt drum.

Un Român nu s'a putut răbdă să nu-i strige atunci: »să-ți fie rușine, că nu știi ce-i omenia, tu, care te numești slujitorul lui Dumnezeu«.

Zilnic ni-se dă prilegiul să vedem pilde de dujmănie din partea lor și dacă unii dintre noi totuși încearcă să-și manifesteze prietenia față de ei, fac un act rău.

— **O întâmpinare.** Dl. D. Birăuțiu, redactorul ziarului »Poporul Român« ne trimite o întâmpinare la articolul scris în ziarul nostru, acum două săptămâni, de dl. dr. D. Stoica, fost redactor la »Poporul Român«. Ori cât ținem la libertatea ca ori cine să se apere, regretăm: dar nu putem publică răspunsul dlui Birăuțiu. Întâiu pentru că vine târziu, al doilea pentru că e grozav de lung, ar umplea o pagină și a treia pentru că e mai mult un atac. Cum s'a întemeiat și prin ce criză a trecut »Poporul Român«, asta poate să intereseze pe cetitorii »Poporului

Român« Cum s'a întovărășit dl Birăuțiu cu dl Stoica, cu finul acestuia și cu alte neamuri, câți bani a împrumutat, cât a făcut »cinste« neamurilor dlui Stoica, ce cambii a plătit, în sfârșit întreaga ceartă a d-sale cu dl Stoica, asta nu poate interesa pe publicul mare. Tocmai de aceea nu am publicat nici un al doilea articol în care era atacat dl Birăuțiu, pentru că așa socotim, nu-i nici un interes să se urmeze certuri de acestea personale.

— **Rachilele — supărate.** E mare supărarea între ovreicele din Budapesta, pentru că în comitetul de 100 al femeilor care a primit sarcofagul Ilonei Zrinyi, n'a fost primită nici o Rachilă. Una dintre ele își și dă expresie mâhnirii — în »Az Ujság« pentru aceasta preterare și face întrebarea, nu-i vorbă justă, din punctul ei de vedere: Dacă a putut sta în garda de onoare la catafalcul lui Thököly deputații dietali Sztalmari și Molnár, ai căror părinți au purtat perciuni, oare între cele 100 de dame nu putea să ocupe loc și vre-o Ovreică?

Se vede, că unguroaicele au mirosul mai dezvoltat decât bărbații.

— **Dl Dr. Enea Nicola,** ne avizează, că și-a început praxa medicală în Alba-Iulia, strada Vinului nr. 1.

— **Contesa Montignoso și copiii săi.** Ziarul »Chemnitzer Allgemeine Zeitung« publică detalii despre întâlnirea, ce a avut-o contesa Montignoso cu copiii săi. Din acele câteva clipe pline de duioșie, ce le descrie pe larg, estragem următoarele:

Când micul moștenitor de tron și prințul Cristian au salutat pe mama lor, cel mai mic copil cuprins de mirare, a întrebat:

— Mamă! De ce nu porți pe deget vechiul tău inel?

Apoi nici n'a așteptat răspunsul, ci continuă: — Mamă! eu dorm în patul în care ai dormit tu.

La despărțire mama le-a spus:

— Să mulțămiți în numele meu tatălui vostru, că mi-a îngăduit să vă cercetez, spuneți-i, că-l salut din inimă și-l sărutați în locul meu.

— **Premiul Nobel** în ast an va fi distribuit între doi savanți; unul italian și altul spaniol. Primul e Camillo Golgi, senator, profesorul de medicină dela universitatea din Pavia, cel din urmă Raman Cajal, profesor de universitate în Barcelona.

— **Catastrofă pe mare.** Din Londra se vestește, că în apropierea insulei Boto, a fost nimicită o flotă japoneză, cu pescari. *Opt-sute-două-zeci-și-doi de inși s'au înecat în apă.*

pentru respectarea limbii românești și eliminarea limbii slavone din bisericile Romanilor ia cele mai energice măsuri în soborul din 1675, cu ce drept și pe ce teme cineva îi poate constata romanitatea?

Foarte adevărat!

4. Frumos e capitolul următor, despre *activitatea mitropolitului Sava II Brancovici*, în care vin iarăși răsturnate toate afirmările tendențioase ale dlui Bunea referitoare la sârbizarea bisericilor prin Sava. (Adevărul e, că mitropolitul Sava a fost primul care le-a romanizat). Activitatea mitropolitului Sava a fost cea mai curată națională românească posibilă, și meritate sunt elogiile ce i-le face autorul la finea capitolului, scriind despre el următoarele:

»Dintre următorii ierarhi ai bisericii române în Transilvania numai episcopul unit Inocențiu Clain și mitropolitul Andreiu Șaguna se pot pune alături cu Sava Brancovici.

Dacă vom considera însă, că Inocențiu Clain era episcopul bisericii române unite cu romano-catolicii, căreia i-se asigurase prin diploma leopoldină aceiași libertate bisericască de care se bucurau bisericile de ritul latin, având pe lângă protecțiunea Papei și pe cea a curții din Viena, că Șaguna era episcopul, mai apoi mitropolitul bisericii române ortodoxe, a cărei religione prin legile din 1848 era egal îndreptățită cu celelalte religii recunoscute în stat, iar Sava Brancovici era mitropolitul unei religii proscrise, a unui popor suferit în patrie, numai până la un timp, până va plăcea principilor și regnicularilor, care aveă să-și apere biserica nu numai în contra micilor și marilor tirani, dar în contra legilor barbare de stat, prin cari se decretase desființarea ei; atunci cu pietate trebuie să se închine

tot Românul memoriei acestui bărbat fenomenal, care în puterea autorității și influenței sale morale 24 de ani singur a susținut și apărat cetatea neamului românesc, biserica ortodoxă în Transilvania, preferind moartea decât să o predea inamicului«.

5. Urmează un capitol despre »*Așezămintele bisericești și organizația bisericii sub mitropolitul Sava II, Brancovici*« expuse și explicate toate exact și cu destoinicia omului de specialitate, rectificate și restabilite fiind și aici multe din neadevărurile dlui Bunea, și apoi capitolul:

6. *Despre judecata și martirul mitropolitului Sava II Brancovici*, în care se publică sentința adusă de scaunul judecătoresc, din care, contrar părerii de până acuma, n'au făcut parte preoți români, ci numai preoți ungurești, preoți calvini.

Motivul pentru care mitropolit Sava a fost judecat, a fost un motiv închipuit, forțat și nedovedit, după-cum au spus și scris și contemporanii lui Sava. Cu drept cuvânt scrie deci autorul, că: »Dr. Augustin Bunea, când afirmă, că Cserei (istoric maghiar de pe vremea lui Sava) apărând nevinovăția mitropolitului Sava, ponegrește curtea lui Apafi, el însuși ponegrește memoria arhierului, pe care biserica ortodoxă română îl recunoaște ca pe un martir, căci fără respect pentru sentimentul public al poporului român, în potriva părerii comune a scriitorilor români, dânsul susține ca legală și dreaptă sentința de destituire a mitropolitului Sava Brancovici, încercând prin explicări și deducțiuni false să arate, că el a fost judecat și degradat prin viață imorală«... Autorul arată însă imposibilitatea și absurditatea acuzării ce i-s'a adus mitropolitului Sava, și nedreptatea sentinței.

7. Ultimul capitol vorbește despre *rehabilitarea și sfârșitul mitropolitului Sava Brancovici*, și se încheie astfel: »Inaltele lui virtuți (ale lui Sava) și merite pe terenul ecleziastic, nu le-a putut întuneca nici defaimările și atacurile pătimase ale drului Bunea, căci nu prin asprimea vorbelor, ci prin tăria argumentelor se impune adevărul, iar dr. Bunea, certat cu adevărul, nu are nici o mărturie, nici o dovadă în contra, lui Sava, afară de decretul injurios al lui Apafi, rămânând singur între toți scriitorii străini și români, cari țin izonul călăilor mitropolitului român«.

Urmează apoi într'un capitol separat păreriile tuturor istoricilor mai de seamă despre mitropolitul Sava Brancovici, și la urmă, ca adnexe, 14 documente, în text original, dintre cari unele acum tipărite întâiașdată.

Acesta e pe scurt cuprinsul cărții, al cărei titlu e pus în fruntea acestui articol și care va fi satutată cu bucurie, ca eveniment literar, din partea tuturor iubitorilor de adevăr și de dreptate.

E o polemie, întreaga carte, cu domnul dr. Bunea din Blaj; dar polemie curat științifică purtată în jurul adevărului, care vine acum bine stabilit în favorul celor ce și până acum îl țineau pe mitropolitul Sava II Brancovici de ceea-ce a fost: luptător energic și neînfrânt pentru neam și lege, martir al românismului și al ortodoxiei. Să se plece deci și contrarii în fața acestei mari, figuri din trecutul nostru, pe care Preacuviosul Arhimandrit Mangra ne-o prezintă în cartea sa în adevărata mărire și splendoare.

Cartea dlui Mangra se poate procura și dela librăria arhidiecezană din Sibiu. O recomandăm cetitorilor noștri cu cea mai mare căldură.

(Tel. Român.)

— **Poesia** ce publicăm în fruntea foiletonului de azi este luată din eselența revistă literară «Sămănătorul».

— **Un caz analog cu farsa dela Köpenick** s'a petrecut înainte de aceasta cu trei ani în Petersburg. În Nevsky Prospect, cea mai renumită prăvălie de juvaerice, întră un general bătrân și frânt, urmat de servitorul său. Se înțelege fu primit cu mare reverință din partea juvaerghiului. Dintre multele juvaerice, ce i-le înșiră își alege un colan frumos. Bagă mâna în buzunar, ca să plătească. Dar ce să vezi! Portmoneul cu bani nicăiri. Generalul era în o situație penibilă, căci se pareă foarte nervos. Indată ceru cerneală, pană și hârtie și scrie soției lui, dar în marea iritație, scrisese atât de rău, încât nime n'ar fi fost capabil să-i descifreze scrisoarea. Atunci îl rugă pe juvaerghiu să scrie în locul său. Acesta s'a simțit foarte măgulit, că generalul îi face acest ofert.

Generalul dictă următoarele: »Iubită Ană! Am nevoie de bani. Trimite-mi 5000 de ruble, cu acest servitor »Te sărută scumpul tău Ștefan«. Servitorul pleacă cu epistola și peste puțină vreme se reîntoarce aducând cele 5000 de ruble. Generalul cumpără colanul și îndată plătește. Juvaerghiul îl însoțește până la ușe salutându-l respectuos.

Sara, când după închiderea prăvăliei, se duse acasă, soția îl întrebă, că la ce i-a trebuit cele 5000 de ruble.

Ce fel de 5000 de ruble? — întrebă juvaerghiul, ce bănuia ceva.

— Păi! Îmi scrisese să-ți trimit la moment 5000 de ruble.

— Ce? Eu ți-am scris? Nu înțeleg nici un cuvânt din întreaga afacere.

— Cum doară aceasta e scrisoarea ta?

Ea îi arată epistola, ceel o scrisese în numele generalului. Atunci și-a adus numai aminte, că pe soția lui o chiamă Ana iar pe el Ștefan, generalul fusese un pungaș.

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenț pentru alinarea durerilor și frecarea corpului e *Fluidul Universal*, (esenț din flori miroitoare). Se folosește la junghiuri, reumatism, la dureri de oase, de dinți și de cap, acest esenț e recomandat de toți medicii, reînnoește și întărește atât mușchii, cât și nervile obosite.

Prețul unei sticle de un deci e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle speșele de postă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Speșele de postă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără speșe, la învoire trimite unicul pregătitor de «Fluid Universal». Apothea lui *Coloman Skribanek*, la crucea roșie. În strada Holló și în colțul străzii Hunyadi.

— **Aviz.** Amânându-se adunarea generală cercuală, care avea să se țină în comuna Soman, să convoacă din nou adunarea generală cercuală a »Asociațiunii« din desp. VI al Sebeșului, care se va ținea Duminecă în 4 Noembrie, la 1 oră p. m. în localul școlii române din comuna Loncrem cu programul publicat. Din ședința comitetului din 20/X 1906. *G. Tătar*, secretar.

— **Foc groaznic.** Azi noapte a izbucnit în comuna Curtici un groaznic foc mistuind șese case a lor șese țărani români săraci.

Casele au fost însă asigurate.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Kerpel Izsó**, librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— Atragem atențiunea on. cetitori ai ziarului nostru asupra inseratului *Balla Sándor*, farmacist în Hódmező-vásárhely, Fötér.

Ultime știri.

Glogovațul în flacări. De azi dimineața dela 10 oare frunțașă comună din apropierea Aradului, Glogovațul locuit de Șvabi (sunt și puțini Români) este în flacări. Au ars până acum, la orele 11^{1/2}, peste o sută case. Pompierii și soldații din Arad nu prea pot să mântue mult, deoarece bate un vânt năpraznic.

Catastrofă. Londra, 31. *Privitor la catastrofa întâmplată la Atlantic-City, unde trenul a căzut în apă, se telegrafiază că sunt 90 jertfe.*

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

III,

În societatea acestor domni am petrecut noaptea într'un apartament al acceleratului până la București.

D-nii Diamandi, Covata și alți profesori au petrecut pe studenții din Macedonia, elevii dela liceul românesc din Bitolia și ai școlii comerciale din Salonic, cari veniseră se vadă expoziția și țara liberă.

La București am ajuns în loc de 6 ore și 30 minute abia la șapte și 30 minute, Duminecă dimineața în 10 Septembrie.

Capitala București era atunci într'o haină de sărbătoare, atâtea costume naționale în capitală n'am mai văzut ca atunci. Veniseră atâția învățători și profesori la congresul corpului didactic la București, încât toate camerele prin hoteluri erau ocupate.

Dupăce am colindat pe la vr'o cinci hoteluri, abia găsirăm cameră la »Hotel Victoria«.

Am plecat apoi din hotel să azist la o ședință a corpului didactic la universitate.

Am azistat la ședința școlii secundare și era prima dată în viața mea, când am auzit vorbiri în țara liberă.

Ședința corpului didactic sub prezidenția dlui profesor univ. Bianu, ținută în 11 Septembrie la Ateneul Român pentru ridicarea nivelului material, intelectual și moral al poporului român, însă a fost de tot instructivă.

Disertația pe care a ținut-o atunci dl președinte al Academiei Române, I. Calinderu era ceva, ce a stârnit cea mai mare atențiune și admirație. Dl Calinderu a fost adeseori viu aplaudat, vorbirea a fost frumoasă și bine cuvântată. Sala mare a Ateneului a fost fixită de membrii ai Asociațiunii Române pentru înaintarea și răspândirea științelor.

Cu acest prilej am vizitat din nou Ateneul Român, care s'a îmbogățit în anul acesta cu mai multe opere monumentale. Din aceste amintim 1. Monumentul istoric al României. O sculptură în bronză și gips reprezentând epoca Daco-Română, epoca lui Ștefan-cel-Mare, epoca lui Mihai-Vi-

teazul, epoca de renaștere, unirea principatelor, epoca războiului și al independenței.

2. Tabloul care ne înfățișază scenele din anul 106—1906. Victoria Românilor asupra Dacilor și a Românilor asupra Turcilor. La mijloc e regele Carol călare, deasupra vulturul și îngerul cu cununa de lauri, jos România ținând coroana și drapelul românesc, și stând cu piciorul pe steagul turcesc. În dreapta țărani la plug și un doborâș lângă Dunăre. Acest tablou e un cap de operă.

(Va urma)

Economie.

Arad, 31 Oct. 1906.

Incheierea tratatului comercial româno-sârb. Dumineca trecută a fost subscris tratatul comercial dintre România și Serbia. Cu chipul acesta exportul Serbiei prin România a fost înlesnit considerabil. Serbia s'a obligat în schimb să protejeze importul petrolului și al lemnului din România. Pentru încheierea tratatului au fost trimiși din partea României la Belgrad delegați. Ei au fost primiți Sâmbătă de regele Petru și guvernul a oferit în onoarea lor un banchet.

Raportor economic austriac în București. Ministrul austriac de comerț a numit un ampliat ca raportor comercial și agricol pentru România și Bulgaria, cu reședința la București.

Poșta Administrației.

A. M. în B. 12 coroane aveți de plătit până la 1 Ianuarie 1907.

N. B. Brașov. Aveți dreptate. Abonamentul plătit până la 1 Ian. 1907.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicații făcute «Academiei Române» în ședința din 19 Noembrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.
Plus 10 fileri porto.

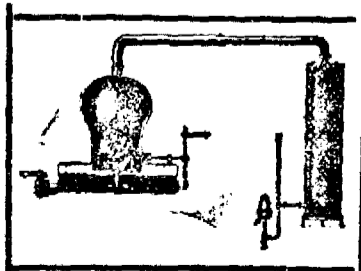
Am fost bețiv în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl. Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Nagy Pál,

măestru căldărar în Budapesta

V. Váci-ut, nr. 64.

Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spirțului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și prevede cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

Cum te cheamă ?

In viața fie-cărui om sunt momente, cari pot să-i aducă fericirea, binele, pentru toate vremurile. Even-tual va fi tras cu vr'un mare câștig deja la tragerile viitoare acel număr, care e lângă numele d-tale ! Incearcă și norocul cu vr'un număr din lista de nume, care se poate câpăta exclusiv la colectura principală.

❖ KISS KAROLY ES T-SA BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13. ❖

MARE e norocul la KISS!

22973	Barnabașiu	124467	Elixir	4220	Grebentin	424071	Johana	102986	Lorant	99669	Octavius	27179	Salvador	29161
108077	Bella	39741	Eliseu	108410	Genoveva	5436	Julanca	91516	Lothar	86340	Olga	23271	Serafim	13655
51240	Bela	26560	Eleonoara	21633	Gibu	73366	Julan	94942	Laurențiu	91502	Oliver	20191	Serena	22203
68008	Bențe	73399	Elias	20069	Gizilia	54442	Jurea	79155	Lucia	102746	Olimpia	738	Sidonia	124420
44724	Benedict	124283	Ella	107651	Gustiniu	107691	Julescu	108015	Lucian	8145	Orban	221513	Sigfrid	44746
27108	Beniamin	21065	Elvira	21519	Gurilă	8214	Julineuță	92322	Ludmilla	22283	Oscar	107241	Silard	29275
695	Bratu	20059	Elza	8138	Gustiniu	54723	Jurea	96069	Ludvig	16513	Othelo	86336	Tacșoni	51350
14729	Bernat	71813	Emanuil	100850	Citarul	84247	Julinea	92480	Luiza	90437	Othmar	39500	Tănasiu	73330
93338	Berta	29580	Emil	93397	George	73387	Jidănuțiu	92498	Lucaciu	93674	Otilla	5211	Tasilo	100485
108072	Bartolomei	70489	Emilia	88132	Georgiță	124345	Julieta	90754	Lucreția	86706	Otto	100805	Tecla	90213
91340	Bertold	84006	Emma	124223	Georgiță	79337	Julița	92326	Magda	4694	Othocar	73351	Teofil	8153
87019	Bertram	208055	Emilian	106187	Gregorie	56812	Justina	90712	Magdalena	59583	Odisei	40628	Teodor	13669
48132	Biri	72787	Endrei	9816	Ghiurița	74137	Jurcanu	96070	Maivin	107652	Orzsi	34077	Terci	93335
102291	Blanca	67372	Erasmus	82116	Habacuc	100843	Kaetan	27178	Manfred	124485	Pavel	79125	Terezia	10881
22226	Buga	79332	Erina	106072	Hainalea	22156	Kalman	124453	Mano	91544	Paula	44720	Terca	21930
8319	Bogdan	54413	Ernestin	50640	Hiulița	8322	Kamille	54745	Margaret	10500	Paulina	101781	Tibor	102873
67690	Boldijar	39490	Ersenie	79344	Helena	124401	Karolino	8287	Margareta	23198	Peppi	94988	Tihamer	93388
34097	Bonifacie	58104	Erviu	40643	Henric	24794	Karolescu	78310	Maria	4205	Petru	73324	Tinca	88174
84001	Barabola	107248	Elisabeta	5206	Herman	54755	Katalina	67610	Măriuța	80146	Pelogia	667	Titus	27997
57547	Borîșca	21372	Ester	13643	Henrieta	107665	Katrince	54776	Marc	46913	Pascutd	13574	Tivadar	50051
102905	Bruna	13654	Eufrosina	22266	Hitar	73338	Kazmir	107650	Marcu	20166	Polichron	20553	Timon	39587
94990	Beatrice	22161	Eugenia	100890	Hermania	24800	Kelementin	73391	Marta	108066	Rachila	22159	Todor	794
89976	Camila	60083	Edela	93344	Holan	8189	Kuropatkin	5208	Martin	99063	Rafail	22159	Urcic	102922
79343	Carolina	124452	Eva	88033	Humaniu	108194	Klara	106189	Marton	87040	Regina	39499	Urban	23181
29382	Cecilia	8396	Ersilia	96064	Hudaragă	29575	Klotilda	90726	Moisă	102794	Rene	90808	Valentin	8368
102719	Cesar	20058	Fabritius	20554	Ileana	54712	Kolojin	92495	Matild	9142	Raul	124379	Valeriu	90845
22291	Ciril	51337	Fania	13693	Ileanuța	106176	Konrad	90677	Mitei	12714	Richard	94915	Valeria	88117
8391	Clementie	71106	Farcas	22199	Ignatie	79336	Konstantini	89625	Maksim	108091	Robert	8161	Vasilie	21070
13680	Constantin	80099	Felicia	102748	Ileanuța	58526	Kornel	124201	Melania	68738	Rocuş	13653	Ventel	22232
21522	Carola	73377	Felician	23102	Ilie	44738	Kornelia	94220	Melita	499	Roland	22260	Vendel	102935
94933	Cornelia	57501	Ferdinand	8158	Irina	124019	Kristofor	90733	Menandru	16607	Roman	50636	Verona	90548
510	Cristian	27983	Francisc	100847	Ilinosie	8225	Kristian	89925	Mici	23145	Romeo	102772	Vidor	8199
21357	Danil	80219	Florița	21377	Irminuț	39492	Kristina	8361	Mihail	108100	Roza	91332	Victor	14710
107685	David	124263	Florian	96067	Iozou	108420	Laicu	108018	Michea	89931	Rozalia	79328	Victoria	21514
91314	Dumitru	86327	Felician	87043	Inocețiu	73209	Lazarescu	91531	Milan	20564	Rozina	20427	Viima	100825
88517	Damian	39493	Filimon	90748	Irina	46943	Laura	94959	Mor	124459	Rojica	16610	Vilmos	64594
91521	Dionisie	2314	Fodor	124199	Irimia	124374	Lazar	90531	Moricu	90791	Rudolf	710	Vințe	79327
89013	Desideriu	46942	Francisca	73217	Istimiliu	62604	Lenca	92337	Mozeș	88007	Solomon	22282	Virgil	56816
124033	Dominic	29436	Firida	50632	Ivan	38885	Leuca	102953	Nicolaie	94950	Samson	51340	Virginia	27104
8165	Donesiu	82605	Fridonia	29434	Iftiniu	78458	Leonid	96060	Nați	5203	Samu	71801	Walter	39555
13664	Dora	108092	Fridoniu	8308	Isabela	8369	Lencița	90828	Nandor	93334	Samuil	39574	Wilhelmina	51335
21367	Dorotea	73213	Filip	109469	Isidor	100875	Leonida	93339	Narcis	100851	Sandor	124297	Wladimir	102167
94987	Dimitriu	51347	Gabor	22167	Isaie	91329	Leontina	106161	Natalia	22216	Sari	85684	Wolfram	22244
87031	Dorimedont	37780	Gavrilă	34078	Istin	92342	Laonița	91945	Nathan	73314	Sarolta	37786	Zaharie	12708
29576	Eberhard	16606	Gabriela	108078	Ienovan	99069	Leopold	90549	Nelli	39593	Sebesteniu	26330	Zador	627
73333	Edith	21958	Gulger	84231	Jacob	107649	Lidia	56349	Nesti	520	Simion	16605	Zoltan	91503
108101	Edeu	108043	Găburoi	45599	Janca	90447	Lina	92321	Netti	13665	Soma	13668	Zeni	108073
8252	Eduard	8217	Gilezan	105986	Joțonov	89963	Lipilda	108074	Nina	21372	Stefania	78846	Zevoniu	21393
20074	Edvin	21510	Golescu	124041	Jancu	91505	Livia	94931	Norbert	100478	Sabolciu	124100	Zofia	90084
13773	Elexiu	13613	Gutoiu	73332	Joachim	87533	Laurențiu	79112			Sanislo	68004	Zusanna	44817

Vă rugăm să grăbiți cu comanda pentru-ca numerii doriți să nu se treacă.

La tragerile de până acum am avut norocirea să plătim de trei ori clienților noștri.

Premul de **600,000** = Cor. **1,800,000**
și marele los de **400,000** = „ **400,000**

La 4 losari total: **2,200,000**

Mil de oameni au obținut câștiguri mai mari la trecuta loterie la — **KISS**

După fie-care tragere publicăm numerii câștigători dela noi în cele mai mari ziare din Budapesta, ca să se poată convinge, că un deosebit noroc favorizează clientela noastră.

Incearcă și deci ori-cine norocul la — **Kiss, fidecă mare e norocul la Kiss!**

KISS KAROLY és T-SA Budapest, IV. Kossut Lajos-ut. 13. Filiale: IV. Váci-körut 5. și VIII., Erzsébet-körut 22

Tragerea pentru cl. I. loteria XIX. toc-mai în 22 și 23 Noembrie 1906.

Vă rugăm să tăiați și să ne trimiteți !
COMANDĂ către banca: KISS KAROLY
 BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13.

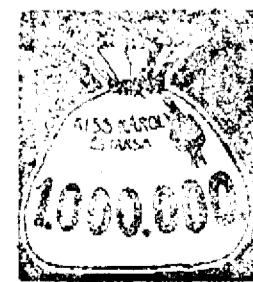
Mă rog a-mi trimite ..... los cl. I. loter. XIX. și planul ofic.

Valoarea de cor. .... (o trimit interior în mărci postale-
 o trimit de odată cu mand. postal-
 o s/o primiți cu rambursă.)

o o o o o o o Ce nu doriți puteți șterge. o o o o o o o

Adresa exactă : Numele ..... Locuința, Str.
 Nr. casei ..... Posta ult. (comit.

Prețul losuri-lor de I-a clasă
o optime Cor. 1-50
o pătrime > 3-
o jumătate > 6-
un întreg > 12-

„INDUSTRIA“
BANCA INDUSTRIAL-ECONOMICĂ, SOCIETATE
PE ACȚII — IN DEVA.

Concurs.

Iamulându-ni-se afacerile de bancă și pen-
tru a corespunde avântului luat, escriu concurs

pentru al doilea contabil
sub acestea

condițiuni:

1. Până la 31 Decembrie 1907, respective un an de probă contabilul ales de direcțiune are a servi pe lângă un salariu anual de 1200 cor. și ceva tantiemă din venitul curat anual.

2. Trecând un an de probă, spre mulțămirea băncii, direcțiunea îl recomandă adunării generale proxime, spre a fi ales definitiv cu salariu urcat, carele crește din 5 în 5 ani, amăsurat dezvoltării băncii și meritului prestat.

3. La ori ce exmisiune afară de Deva în cauza băncii ori în afacerile »Reuniunii a 2-a de înmormântare din Deva« prin filialele sale, astăzi 12, cari se tot sporesc, dela asigurările de vite ale băncii și alte afaceri de câștig extraordinare contabilul primește spese de drum și honorarele prescrise de director ori direcțiune.

4. La concurs se admit exclusiv absolvenți ai școlii comerciale și cu praxă la vre-o bancă oareșcare. Sunt preferiți contabilii, cari au atestate bune de praxă, cunosc toate 3 limbile din țară și au cunoștința din ori ce ram de economie.

5. Amăsurat statutelor, contabilul trebuie se devină proprietar a cel puțin 2 acții, depuse la cassă, pe cari le poate replăti în condițiuni ușoare, satorite de direcțiune.

6. Intrucât contabilul ales nu ar corespunde, banca îl poate demite ori când și în decursul anului de probă, pe lângă abdicere de 30 de zile.

Dorința mea personală e, ca contabilul — intrucât va păzi strict ordinea de cassă, satorită și controlată de mine — se șadă în localul băncii grătit. Despre aceasta direcțiunea va hotărî separat în conțelegere cu directorul și cel ales.

7. La 1 Decembrie a. c. contabilul ales are a se prezenta negreșit la subscrisul pentru a-și începe funcțiunea. Directorul poate prolunga acest termen, la cerere motivată. Concursurile și atestatele ori copiele autenticate fără timbru de ori ce oficiu parochial sau institut de credit sunt a se trimite la adresa subscrisului director

până la 14 Noemvrie (Miercuri)

când se va ține o ședință extraordinară în cauza aceasta. Cel ales va fi telegrafic avizat și are a răspunde imediat, dacă își va ocupa postul la 1 Decembrie.

Din ședința direcțiunii »Industria«, ținută în Deva, la 28 Octomvrie 1906.

Directorul general,
August A. Nicoară, m. p.

S lănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase,
se poate căpăta zilnic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

Înainte de folosință. După folo ință

**Nu mai este
boală de porci
dacă vei comanda vestitul
praf de nutreț**
din Seghedin.

Promovează apetitul porcelor, le curăță mafele, prin ce capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngrășatul, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unei cutii 50 fl. și 1 cor. La comanda mai mare mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la
Zenke Zoltán, Szeged.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisescă banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“
sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.
— Vanzătorilor dă concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

e „RASOLIN“-ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fl. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.
Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

**Cine vrea să cumpere
ghete de vară**
(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály
călțunar pentru bărbați și femei
ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

Tipărituri ieftine și cu gust lucrate și având în vedere calitățile a-
lese de hârtie ce se cere, comandați spre
multumire la
Tirbuna.
Tipografia d-lui G. Nichin,
Arad, Deák Ferencz-u. 20.

Vite nobilitate
Ca în anii trecuți, așa și acuma au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterii vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzarea următoarelor cărți:

Chendi: „Zece ani de mișcare lit.“	Cor. 1-
Slavici: „Vatra părăsită“	„ 1-50
„Musa someșană“	„ —30
Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele“	„ 5-20
N. Iorga: „Călătorii în Rusia“	„ —40
Ardeleanu: „Buchetul meu“	„ 1-
Bibl. „Bunul Econom“ Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	„ noul —30
Almanahul „Petru Maior“	„ 4-
Manegău: „Reuniunea Românilor“	„ 4-
Zianu: „Potpourri“	„ 1-
Lăpădat: „Conferințe“	„ —20
Popescu: „Petru Cazacu“	„ 1-60
Păcățianu: „Principiile politice“	„ 2-
dto „Lupta pentru drept“	„ 2-
dto „Judecătorii cu jurați“	„ —80
dto „Libertatea“	„ 2-
Chendi: „Ioan Botezătorul“	„ 1-
Pușcarin: „Juvenilia“	„ 1-60
Cunțan: „Poezii“	„ 1-
„Monografia Brașovului“	„ 4-
„Biblioteca Noastră“ nr. 3-4, 5, 7, 8-9, 10, 11-12, 13, 14, 15-17 nr. 1	„ —28
„Școlarul Declamator“	„ —50

La fiecare carte să se adauge 10 fl. porto.

Onorat public!

Am onoare a Va aduce la cunoștință, că după o funcțiune de 15 ani la firma Neumann M. din Arad, am părăsit acea firmă și am întemeiat **și deschis** aici în loc o nouă

prăvălie

de tot felul de haine pentru bărbați, juni și băieți

care e deja improtocolată la tribunal sub firma

Braun Miksa

ARAD

Szabadság-tér, palatul gróf Nádasdy.

Experiențele și cunoștințele mele speciale, precum și legăturile avantajoase mă îndreptătesc a spera, ca voi putea satisface și în măsură completă celor mai jingăse pretenziuni a le onoratului public. Indrăznesc a mai aminti, că

deschid clasă separată pentru comande după măsură.

Toate comenzile și târguierile să întâmplă și pregătesc numai sub supraveghierea mea personală, prin ce se asigurază materiile cele mai escelente, ce le posed în magazină, în asortiment mare, pe cari le vind cu cele mai moderate prețuri fixe.

Rog cu deosebit respect pe onor. public, că în noaua mea întreprindere se binevoiască a mă părtini și învrednici de comande numeroase.

Cu osebită stimă:

BRAUN MIKSA.

Ifj. Kopetkó Károly

CASĂ DE MARFE

PENTRU MODA DE BĂRBAȚI ȘI FEMEI

ARAD

Straea bisericii — palatul Minorităților.

Telefon local și pentru comitat nr. 477.

Isvorul cel mai ieftin de târguit.

Iși recomandă magazinul său bogat provăzut cu tot felul de

stofe țesute pentru costume de dame după moda cea mai nouă negre și în colori.

Daruri gata pentru mirese, pentru juni și fete.

Mare asortiment pentru reverenzi și faloane preoțești.

● Mustre în loc și provincă trimit gratis. ●

Plise și guvelicare în toată lățimea.

Mare asortiment de pânuri pentru haine bărbătești.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în potrivă diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Cine e bolnav!

La moment alină și necondiționat vindecă tuse, respirație grea și durere de cap

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT A FARMACISTULUI BALLA

recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împiedică tuse convulsivă, tuse măgărească, durere de piept, greaua respirație, astma, trocnă, febrințele și regușală.

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a lui BALLA descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 lingurițe. Prețul 1.20 cor. Indrumări de trebuință alăturăm.

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se comandă 40 fil. La comandă mai mare de 6 cor. pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuielă în caz de trimitere înainte a sumei.

—8

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până acum am depozitat din oltoii de vie din acest an, volu vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

Arad, str. Batthyányi nr. 13.

Telefon 410.

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodate pentru aranjamente casnice începând de la calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabile.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe Szabadság-tér 21.

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Arangeamente de luminat Acetylen

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux”. Desvoltătoare fără manuar, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru orașe, castele, hoteluri, mori și case private. Manuar nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu .. .. ect. pentru orice scop. .. ..

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice se face

Desfacere definitivă

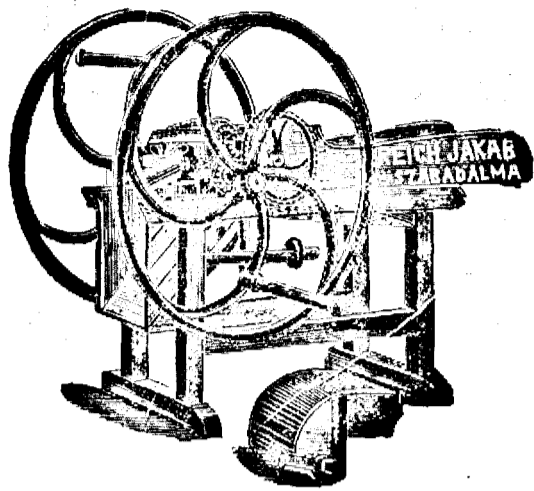
în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

JACOB REICH Fabrică de cumpeni decimale și de mașini economice

UJVIDÉK.

Cumpeni decimale,	văpsite galben, fără greutate:		
50	100	150	250 chiloame
24—	28—	32—	36— Coroane.
300	500	750	1000 chiloame
40—	50—	80—	100— Coroane.

Cu inductoare dublă cu 10— coroane mai mult. Greutățile să socotesc separat.

Tăietor de paie patentat cu îmbucătură 50— coroane.

Tăietoare de rând 48 cor.

Pentru căleat cu piciorul cu 5 coroane mai mult.

Virteje pentru un cal 160 cor.

Săpător de porumb foarte bun 50 de cor.

Fabric mașini de imblătit cu benzină

după brevetul propriu al meu. — Mașinele toate au fost probate și găsite bune peste așteptare. Să pot ușor manua, se poate lucra ori când cu ele; garantez pe 2 ani despre durabilitatea lor; eu singur leam examinat; funcționează momentan fără pierdere de vreme; să poate lucra toată ziua fără control; umblă înainte și înapoi.

La cerere trimit prețuri curente despre fabricatele mele.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

in urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kathophorese“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și ieșire.

Premiat la ex poziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TÓDOR

parchete, mozaic, lac, curățitor de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, inventată de el însuși și întrebuințată de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trairică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucurosi oricui instrucții asupra întrebuințării. Primește lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzătorii en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI

a lui

GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală, vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și suprinzător.

Primește comande din provincie spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sale proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajutor după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854

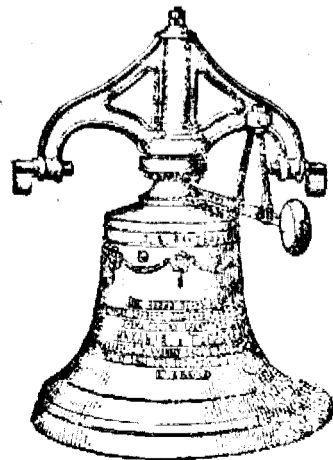
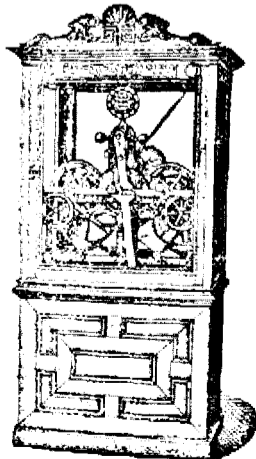
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericii și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la foreste de pinițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de soarel la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în prima vința nșurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe centru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

Edificat
la
1888.

Schiller József

Edificat
la
1888.

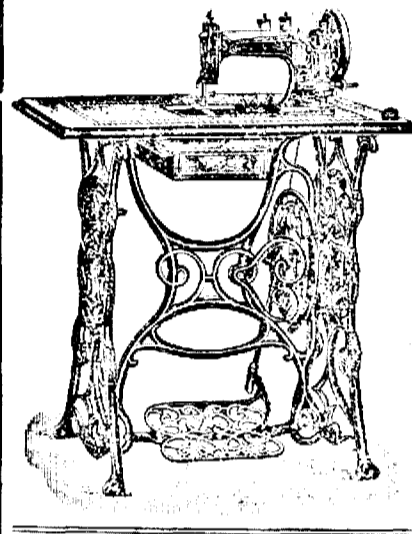
Atelier de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane
Szeged, Petőfi Sándor sugár-út 11/a.

Primesc spre efectuare pe lângă prețurile cele mai avantajoase

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoane
ne și oglinzi din
lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Auritori ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și
rame de oglinzi. Infrum-
sețări de sculpture, de palate, hotele și cafenele.

Aranjament pentru biserici, pre-
infrumsețări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri,
feșnice, catafalce, cupole, felinare, cruci și icoane

30 fl.
Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5
ani o mașină nouă, familiară, veri-
tabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta
numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea țitoare iau răspundere.

Catalog gratuit și franco.

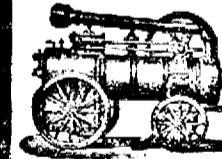
ZIKMUND & COMP.

Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEK.

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL”
și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale
de treceră cu benzin și aburi, pluguri și
tot felul de mașini agricole mari
și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimetem preț-curente ilustrate gratis și franco.

Nou comerci.

Lithografie.

Institut de lithografie și tipografie
a lui

KÁLLAI ÉS BORHEGYI

ARAD, str. Atzél Péter nro. 1.

Edificiul primei bănci Aradane.

Intrare strada Zrinyi.

Primește spre efectuare: bilete, vignete, anunțuri de logodnă,
conte, circulare, hârtie de epistole, măpi, autografil etc.

pe lângă prețuri moderate și în execuția cea mai modernă.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de
frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă
rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPÁD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.